

УДК 378.011.3-057.4:33]:005.336.5

Олексій Сисоєв

ORCID iD 0000-0001-5899-0244

кандидат економічних наук,
керівник департаменту ліцензування та акредитації,
Київський міжнародний університет,
вул. Львівська, 49, 03179 Київ, Україна,
4998858@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті обґрунтовано нагальну потребу модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема економістів, у контексті завдань глобального сталого розвитку; обґрунтування здійснене на основі аналізу проблем глобального сталого розвитку, завдань, які повстали перед освітою як вагомим чинником, що впливає на сталий розвиток.

У науковому аналізі проблеми показано, що при висвітленні порушеної проблеми автори найчастіше зосереджують увагу на екологічних і ресурсно-економічних питаннях, інколи на демографічних чинниках. Зважаючи на виняткову важливість еколого-економічних аспектів, до чинників, які впливають на глобальний сталий розвиток, автор відносить: діяльність інституту освіти, реалізацію ним своєї провідної вищезазначеної превентивної функції — підготовки фахівців до дотримання принципів забезпечення сталого розвитку у своїй професійній діяльності. Освіта є вагомим потенціалом сталого розвитку суспільства. Її роль полягає у прогнозуванні, формуванні та розвитку впродовж життя професійної компетентності майбутніх фахівців, виробленні енергоефективного стилю професійної діяльності. Значною мірою це стосується професійної підготовки фахівців для економічної галузі, оскільки більшість глобальних екологічних проблем, які гальмують сталий розвиток, мають економічне коріння. За таких умов виникає необхідність модернізації професійної підготовки фахівців, зокрема економістів, у контексті завдань глобального сталого розвитку.

Зроблено висновок, що вирішення завдань глобального сталого розвитку в освіті повинно включати: розвиток екологічної культури учнів та студентів, екологізацію навчальних курсів у закладах середньої й вищої освіти, у системі післядипломної освіти фахівців; вивчення майбутніми фахівцями новітніх технологій й методів запобігання й попередження екологічних катастроф; запровадження нових напрямів професійної підготовки фахівців; запровадження підготовки фахівців з циркулярної економіки (зеленої економіки, економіки замкнутого циклу) в Україні.

Ключові слова: глобальний сталий розвиток; освіта для сталого розвитку; фахівці для економічної галузі; фахівці з циркулярної економіки.

© Сисоєв Олексій, 2020

<https://doi.org/10.28925/2226-3012.2020.9.5>

Вступ. Стрімкий технологічний розвиток світу, формування суспільства як суспільства споживання, нехтування екологічними проблемами призвело до суттєвих протиріч у системі «людина — природа», поширенню природних катаклізмів. Все це загрожує існуванню нашої планети й людству у цілому. Саме тому останні десятиліття все гучніше лунають голоси тих вчених і практиків, які попереджають

про екологічні катастрофи для людства, які можуть призвести до зникнення нашої цивілізації. Такі проблеми не вирішуються у межах однієї країни, вони є глобальними і потребують глобальної стратегії їх вирішення. Процес усвідомлення людством існування глобальних проблем привів до появи у XX ст. Концепції сталого розвитку.

Підкреслимо, що більшість глобальних екологічних проблем, які гальмують сталий розвиток, мають економічне коріння.

Ринкова модель економіки, як зазначає Д. Бусарев (2018, с. 36), постійно породжує гострі протиріччя: ринок, детермінований неперервним зростанням потреб, який і сам, своєю чергою, стимулює це зростання, одночасно орієнтований на отримання можливо більшого прибутку будь-якою ціною. Історія свідчить, що вся виробничо-економічна практика людства здавна і дотепер тісно пов'язана з істотним відхиленням від законів природи. Протидіяти цьому можна тільки шляхом екологізації економіки.

За останні десятиліття термін «сталий розвиток» (англ. *sustainable development*) пройшов шлях від досить специфічної одиниці мови науки, відомої лише обмеженому колу фахівців, до загальнозживаного поняття, що входить до найважливіших міжнародних політичних документів (The Earth Summit, 1992). Уся проблематика сталого розвитку, безсумнівно, базується на ідеях соціальної екології. О. Греськів (2018) на підставі аналізу економічно-соціальної сутності поняття «сталий розвиток» зазначає, що наукове трактування поняття «сталий розвиток» є досить широким і неоднозначним. Разом з тим єдиного трактування сталого розвитку немає.

Серед українських вчених значний поступ у напрямі висвітлення стану рівноважної регіональної соціо-еколого-економічної системи зробили Б. Данилишин та Л. Шостак, які під рівноважним сталим розвитком розуміють систему суспільного виробництва, за якої досягається оптимальне співвідношення між економічним розвитком, нормалізацією якісного стану природного середовища, ростом матеріальних і духовних потреб населення (Греськів, 2018).

Ознайомлення з великим масивом зарубіжних англомовних праць із проблем сталого розвитку переконує у тому, що автори найчастіше зосереджують увагу тільки на екологічних і ресурсно-економічних питаннях, іноді розглядаючи ще демографічні чинники (Бусарев, 2018, с. 36). Разом з тим, враховуючи виняткову важливість еколого-економічних аспектів, існують ще й інші чинники, які впливають на глобальний сталий розвиток. До таких чинників, на наш погляд, відноситься діяльність інституту освіти, реалізація ним своєї провідної випереджальної превентивної функції — підготовки фахівців до дотримання принципів забезпечення сталого розвитку у своїй професійній діяльності. Значною мірою це стосується професійної підготовки фахівців для економічної галузі.

Мета даної статті полягає в обґрунтуванні нагальної необхідності модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема економістів, в контексті завдань глобального сталого розвитку.

Підготовка фахівців економічної галузі в умовах глобального сталого розвитку. У пошуках оптимального розв'язання всього комплексу глобальних проблем світове співтовариство виробило концепцію сталого розвитку (The Earth Summit, 1992). У цій Концепції велика увага надається освіті й наводиться тлумачення освіти для сталого розвитку. Зокрема, зазначається, що освіта в інтересах сталого розвитку: дає можливість пройти навчання, приймати обґрунтовані рішення і відповідально діяти в інтересах збереження цілісності навколишнього середовища, забезпечення економічної рентабельності і дотримання принципів справедливого суспільства на благо життя і майбутніх поколінь; є навчанням упродовж усього життя, що є невід'ємним елементом якісної освіти.

Підкреслюється, що освіта в інтересах сталого розвитку відрізняється цілісним і спрямованим підходом, що охоплює зміст навчальних програм, результати навчання, що використовуються методи викладання і освітнє середовище, дає можливість побудови «зелених» економік і суспільств (The Earth Summit, 1992):

- забезпечуючи розвиток у учнів навичок, необхідних для «зелених» робочих місць;

- мотивуючи людей до ведення сталого способу життя.

Вартою уваги є теза, яка наводиться у Концепції, що освіта в інтересах сталого розвитку дає людям можливість стати «громадянами світу», готовими брати активну участь як на місцевому, так і на глобальному рівні в аналізі проблем світового масштабу і в пошуку відповідей на них, і бути учасниками створення більш мирного, толерантного, інклюзивного, безпечного і сталого суспільства (The Earth Summit, 1992).

Багато держав на додаток до міжнародних документів цього характеру підготувало і свої національні концепції. Україна так само прийняла Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» (2015).

Українські дослідники вважають, що сталий розвиток — це послідовний процес визначення і досягнення суспільно узгоджених стратегічних цілей на основі таких механізмів регулювання і координації співвідношення екстен-

сивних та інтенсивних чинників розвитку, що мінімізуватимуть середньо- та довго-строкові загрози функціонуванню основних сфер людської діяльності (соціально-економічної, науково-технічної, культурної) і суспільного буття у цілому (Бусарєв, 2018, с. 37).

У національній доповіді Міністерства економічного розвитку і торгівлі «Цілі Сталого Розвитку: Україна» (2017, с. 34, 156) надається бачення орієнтирів їх досягнення з визначенням цілей, які були затверджені на Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 р., де наголошується, що стале економічне зростання неможливе без забезпечення повної і продуктивної зайнятості та гідної праці, а також захисту трудових прав та надійних і безпечних умов праці для всіх трудящих. У доповіді для досягнення цілі «Гідна праця та економічне зростання» встановлено основним завданням забезпечення стійкого зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості, а завданням для реалізації цілі «Якісна освіта» — збільшення поширеності серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності, тобто на державному рівні визначається необхідність сталого розвитку як вітчизняних підприємств, так і працівників.

Отже, освіта розглядається як вагомий інститут, що забезпечує формування свідомості суспільства, зокрема майбутніх фахівців, й здійснює вплив на ефективність глобального сталого розвитку.

Суголосним до нашого висновку є думка В. Зайцева (2019), який зазначає, що українські вчені визначають три головні складники формування імперативів соціальної глобальної економіки: професійний розвиток працівників, умови та мотивацію трудової діяльності, відтворення робочої сили. Вони пишуть: «Конкурентоспроможність та інноваційний потенціал країни значною мірою залежить від професійної кваліфікації працівників; саме професійна освіта є чинником, що здатний створювати стабільний запас кваліфікації працівника, надає змогу оперативно реагувати на швидкоплинні зміни технологій виробництва». Від професійного розвитку працівників та їх кваліфікації значною мірою залежить підвищення продуктивності праці, впровадження нової техніки, новітніх та ресурсозаощадливих, інформаційних технологій у виробництві про-

дукції (с. 207). Тут варто зазначити, що термін «професійна освіта» автор вживає для передфахової вищої, вищої і професійно-технічної освіти, тобто освіти, що дозволяє отримати певну професію. Таке уточнення доцільно з тієї точки зору, що в Україні під професійною освітою розуміють тільки професійно-технічну освіту відповідно до нового Закону України «Про освіту» (2017 р.).

Необхідність забезпечення глобального сталого розвитку, з одного боку, та поширення знань, технологій навчання завдяки сучасним інформаційним технологіям на глобальному рівні, з іншого, стимулювало появу такого поняття як «освіта для сталого розвитку». Освіта для сталого розвитку як сучасний підхід до організації освітнього процесу проголошує провідну роль освіти у досягненні сталого майбутнього. Україна, серед інших країн, приєдналась до всіх міжнародних документів, що підтримують та просувають у суспільстві концепцію сталого розвитку та освіти для сталого розвитку, зокрема, включилась у реалізацію програми Десятиліття освіти для сталого розвитку (Стратегія ЕЭК ООН для образования в интересах устойчивого развития, 2005) та Глобального плану дій з освіти для сталого розвитку (Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development, 2017).

На теоретичному і практичному рівнях дослідження, як зазначає І. Коренева (2018 а), проблематика освіти для сталого розвитку є відносно новою. Найбільше визнання та ступінь вирішення у цьому колі проблем мають різні аспекти екологічної освіти та виховання. Соціальні та економічні проблеми сталості досліджуються, як правило, окремо від екологічної проблематики. Аналізуючи міжнародні індикатори освіти для сталого розвитку та сучасний стан її розвитку в Україні, можна виокремити кілька характерних рис освіти для сталого розвитку в Україні (с. 22): відсутність національної стратегії з освіти для сталого розвитку, що підтримується законодавчо; відсутність єдиного розуміння сутності, методології, термінології, цінностей, методів, змісту освіти для сталого розвитку в Україні, що є наслідком відсутності національної концепції освіти для сталого розвитку; підміна та отождолення понять, що полягає у заміні поняття «екологічна освіта» новим сьогодні поняттям «освіта для сталого розвитку»; недостатня роль держави у просуванні освіти для сталого розвитку на всіх рівнях (практично більшість досягнень з освіти для сталого розвитку здійснено

недержавними громадськими організаціями та окремими ініціативними групами освітян); більшість ініціатив з освіти для сталого розвитку, що здійснюються в Україні, роблять суттєвий внесок у розуміння цього концепту та можуть вплинути на трансформацію освітнього процесу. Проте вони мають локальний характер і, як наслідок, суттєво не впливають на зміну ситуації на системному державному рівні, про що свідчить сучасна національна освітня політика.

Ми повністю погоджуємося з думкою І. Кореневої (2018 б), що освіта для сталого розвитку — це не частина й не нова форма освіти, а новий сенс та мета сучасної освіти як засобу збереження, розвитку та існування людської цивілізації. Вона формує нові цілі, розширює зміст, змінює традиційні форми екологічної освіти. Наукові основи освіти для сталого розвитку тільки зароджуються, проте вже є очевидним, що освіти для сталого розвитку має системний характер і має поширюватися на всі навчальні дисципліни та курси. Таким чином, освіта ХХІ ст., що заснована на ідеях сталого розвитку, буде темпорально неперервною й загальною, передаватиме майбутнім поколінням інформацію та цінності, спрямовані на розв'язання глобальних викликів та виживання людства, стане засобом досягнення коеволюції суспільства та біосфери (с. 118–119).

В Україні підготовка фахівців в контексті завдань глобального сталого розвитку здійснюється, як правило, через екологічну освіту. Н. Бордюг (2019) зазначає, що у закладах вищої освіти забезпечується підготовка фахівців з екології різних рівнів. Післядипломна освіта забезпечує неперервність екологічної освіти й призначена для підвищення кваліфікації та перепідготовки. Розроблено спеціальні курси, зокрема «Моніторинг довкілля в контексті сталого розвитку суспільства», для підвищення кваліфікації фахівців у системі післядипломної освіти, засвоєння якого дасть змогу фахівцям з екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування оволодіти новими професійними компетентностями. Тематичне наповнення курсу «Моніторинг довкілля в контексті сталого розвитку суспільства» здійснено за трьома змістовними модулями, в яких розкрито лекційні та лабораторні заняття, а також методика підсумкового контролю. Вивчення даного курсу сприяє удосконаленню особистісного і професійного становлення фахівців, розвитку певних

професійних компетентностей: соціально-особистісних, загально-практичних, спеціально-професійних.

Варто зазначити, що важливою є думка В. Радкевич (2019) про те, що професійна освіта і навчання є значним потенціалом сталого розвитку суспільства. Її роль полягає в прогнозуванні, формуванні та розвитку впродовж життя професійної компетентності майбутніх фахівців, їхніх особистісних і професійно важливих якостей; вихованні громадянської і соціально-правової активності, виробленні енергоефективного стилю професійної діяльності. У забезпеченні якісної професійної освіти актуалізується значущість компетентнісного підходу, інноваційних технологій навчання, цінностей екологічної етики, критичного мислення, налагодження взаємодії освітніх, культурних, суспільних, природоохоронних, виробничих тощо організацій. Ключовою характеристикою професійної освіти і навчання для сталого розвитку суспільства, на думку дослідниці, є її відкритість, що дає змогу створювати кластери та освітні комплекси на основі наступності й взаємозв'язку освітніх програм як інноваційний і перспективний вид гнучкої підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців.

У контексті глобального сталого розвитку значної уваги потребує професійна підготовка фахівців для економічної галузі. Справа не тільки в оновленні змісту, форм і методів такої підготовки, введення додаткових навчальних курсів з проблем глобального сталого розвитку, а й в започаткуванні нових спеціальностей та спеціалізацій, які б забезпечували цілеспрямовану професійну підготовку фахівців, метою професійної діяльності яких було б спрямування економічних процесів й виробництва на збереження довкілля, гармонізацію системи «людина-природа».

Варто зазначити, що у провідних країнах світу здійснюється підготовка таких фахівців, зокрема це відноситься до таких фахівців як фахівці з циркулярної економіки. Циркулярна економіка має декілька назв. Зокрема — це зелена економіка або економіка замкненого циклу. Основною метою циркулярної економіки є така організація виробництва, щоб товар пройшов замкнений цикл, а саме від його виробництва до утилізації, без завдання шкоди природньому середовищу. Фахівці з циркулярної економіки проходять підготовку не тільки у закладах вищої освіти, а й в освітніх осередках та у процесі підвищення кваліфікації. Варто під-

креслити, що підготовка таких фахівців здійснюється системно.

Варто посплатися на вислів І. Кореневої (2018 а), що орієнтація на сталий розвиток потребує комплексної перебудови суспільного життя, і визначальним фактором цієї перебудови має стати сучасна освіта. Освіта для сталого розвитку як сучасний підхід до організації навчального процесу проголошує провідну роль освіти у досягненні сталого майбутнього. Значний прогрес у просуванні освіти для сталого розвитку спостерігається у сфері неформальної освіти за ініціативи екологічних громадських організацій та за підтримки грантових програм. Проте змістова перебудова ще попереду: екологізація всіх навчальних курсів та впровадження випереджувального навчання.

Разом з тим, на нашу думку, вирішення завдань глобального сталого розвитку в освіті тільки екологізацією навчальних курсів не достатньо.

Майбутні фахівці повинні вивчати новітні технології й методи запобігання й попередження екологічних катастроф, мають запроваджуватися нові напрями професійної підготовки фахівців з огляду на ті проблеми, які існують сьогодні у системі «людина-природа», зокрема проблеми економічного та енергетичного характеру. Одним із шляхів у вирішенні цієї проблеми є запровадження підготовки фахівців з циркулярної економіки в Україні. Значною мірою цьому може сприяти вивчення польського досвіду підготовки таких фахівців для економічної галузі.

Висновки. Науковий аналіз проблеми показує, що під рівноважним сталим розвитком розуміють систему суспільного виробництва, за якої досягається оптимальне співвідношення між економічним розвитком, нормалізацією якісного стану природного середовища, ростом матеріальних і духовних потреб населення (О. Греськів). При висвітленні цієї проблеми автори найчастіше зосереджують увагу тільки на екологічних і ресурсно-економічних питаннях, іноді розглядаючи ще демографічні чинники.

Враховуючи виняткову важливість еколого-економічних аспектів, існують ще й інші чинники, які впливають на глобальний сталий розвиток. До таких чинників, на наш погляд, відноситься діяльність інституту освіти, реалізація ним своєї провідної випереджальної превентивної функції — підготовки фахівців до дотримання принципів забезпечення сталого розвитку у своїй професійній діяльності. Освіта є вагомим потенціалом сталого розвитку суспільства. Її роль полягає у прогнозуванні, формуванні та розвитку впродовж життя професійної компетентності майбутніх фахівців, виробленні енергоефективного стилю професійної діяльності. Значною мірою це стосується професійної підготовки фахівців для економічної галузі, оскільки більшість глобальних екологічних проблем, які гальмують сталий розвиток, мають економічне коріння. За таких умов виникає необхідність модернізації професійної підготовки фахівців, зокрема економістів, в контексті завдань глобального сталого розвитку.

На нашу думку, вирішення завдань глобального сталого розвитку в освіті повинно включати:

- розвиток екологічної культури учнів та студентів, екологізацію навчальних курсів у закладах середньої й вищої освіти, у системі післядипломної освіти фахівців;
- вивчення майбутніми фахівцями новітніх технологій й методів запобігання й попередження екологічних катастроф відповідно до напрямку професійної підготовки;
- запровадження нових напрямів професійної підготовки фахівців з огляду на ті проблеми, які існують сьогодні у системі «людина-природа», зокрема проблеми економічного та енергетичного характеру;
- запровадження підготовки фахівців з циркулярної економіки (зеленої економіки, економіки замкнутого циклу) в Україні;
- вивчення зарубіжного досвіду, зокрема польського, підготовки фахівців, зокрема для економічної галузі, в контексті проблем глобального сталого розвитку.

Література

- Бордюг Н. С. Методичні та змістовні аспекти навчання фахівців екологічного спрямування в системі післядипломної освіти. *Зб. наук. пр. [Херсон. держ. ун-ту]. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т.* 2019. № 87. С. 90–93. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4234/3728> (дата звернення: 15.06.2020).

- Бусарев Д. В. Сталий розвиток: історичні аспекти та сучасні виклики. *Причорномор. економ. студії*. 2018. № 36 (1). С. 34–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bzes_2018_36%281%29__9 (дата звернення: 15.06.2020).
- Греськів О. Б. Сталий розвиток соціально-економічних систем. *Вісн. Харків. нац. аграр. ун-ту. Серія: Економічні науки*: зб. наук. пр. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків. 2018. № 1. С. 184–188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnaeu_ekon_2018_1_22 (дата звернення: 15.06.2020).
- Зайцев В. С. Сталий розвиток персоналу промислових підприємств: проблеми та рішення. *Економ. вісн. Донбасу*. 2019. № 2. С. 206–214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2019_2_28 (дата звернення: 15.06.2020).
- Коренева І. М. Освіта для сталого розвитку: реалії України. *Вісн. Глухів. нац. пед. ун-ту ім. Олександра Довженка. Педагогічні науки*: зб. наук. пр. / Глухів. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. Глухів. 2018 а. № 1. С. 17–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_1_4 (дата звернення: 15.06.2020).
- Коренева І. М. Феномен «Освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості концепту. *Укр. пед. журн.* = Ukrainian educational Journal. 2018 б. № 2. С. 113–123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_2_16 (дата звернення: 15.06.2020).
- Про Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 6.
- Радкевич В. Роль професійної освіти в реалізації цілей сталого розвитку суспільства. *Проф. освіта*. 2019. № 1. С. 5–8.
- Стратегія ЕЗК ООН для образования в интересах устойчивого развития. *Адуктар*. 2005. № 2 (5). С. 30–35.
- Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі. Sustainable development GOALS. 2017. 176 с.
- The Earth Summit. The United Nations Conference on Environment and Development (UNCED) / introd. And commentary by Stanley P. Johnson. London : Graham and Trotman. 1992. 532 p.
- Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002305/230514e.pdf> (request date: 25.09.2020).

References

- Bordyug, N. S. (2019). Metody`chni ta zmistovni aspekty` navchannya faxivciv ekologichnogo spryamuvannya v sy`stemi pislyady`plomnoyi osvity` [Methodical and variable aspects of training of specialists of ecological direction in the system of postgraduate education]. *Zb. nauk. pr. [Xerson. derzh. un-tu]. Pedagogichni nauky`*, 87, 90–93. Collection of Research Papers «Pedagogical Sciences». <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4234/3728> (ukr).
- Busaryev, D. V. (2018). Staly`j rozvy`tok: istory`chni aspekty` ta suchasni vy`kly`ky` [Sustainable development: historical aspects and current challenges]. *Pry`chornomor. ekonom. Studiyi*, 36 (1), 34–38. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bzes_2018_36%281%29__9 (ukr).
- Cili stalogo rozvy`tku: Ukrayina. Nacional`na dopovid`. Ministerstvo ekonomichnogo rozvy`tku i torgivli [Sustainable Development Goals: Ukraine. National report. Ministry of Economic Development and Trade] (2017). *Sustainable development GOALS* (ukr).
- Gres`kiv, O. B. (2018). Staly`j rozvy`tok social`no-ekonomichny`x sy`stem [Sustainable development of socio-economic systems]. *Visn. Xarkiv. nacz. agrar. un-tu*, 1. 184–188. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnaeu_ekon_2018_1_22 (ukr).
- Koreneva, I. M. (2018 a). Osvita dlya stalogo rozvy`tku: realiyi Ukrayiny` [Education for sustainable development: the realities of Ukraine]. *Visn. Gluxiv. nacz. ped. un-tu im. Oleksandra Dovzhenka*, 1, 17–25. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_1_4 (ukr).
- Koreneva, I. M. (2018 b). Fenomen «Osvita dlya stalogo rozvy`tku»: sutnist` ta suchasni osobly`vosti konceptu [The phenomenon of «Education for Sustainable Development»: the essence and modern features

- of the concept]. *Ukr. ped. zhurn.* = *Ukrainian educational Journal*, 2, 113–123. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_2_16 (ukr).
- Pro Strategiyu stalogo rozvy`tku «Ukrayina — 2020»: Ukaz Prezy`denta Ukrayiny` vid 12.01.2015 No 5/2015 [On the Strategy of Sustainable Development «Ukraine — 2020»: Decree of the President of Ukraine from 12.01.2015 No 5/2015] (2015). *Uryadovy`j kur`yer*, 6 (ukr).
- Radkevych, V. (2019). Rol` profesijnoyi osvity` v realizaciyi cilej stalogo rozvy`tku suspil`stva [The role of vocational education in the implementation of prices for sustainable development of society]. *Prof. osvita*, 1, 5–8 (ukr).
- Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development*. Unesdoc Digital Library. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002305/230514e.pdf> (eng).
- Strategiya YEEK OON dlya obrazovaniya v interesakh ustoychivogo razvitiya [UNECE strategy for education for sustainable development] (2005). *Aduktar*, 2 (5), 30–35 (ukr).
- The Earth Summit (1992). *The United Nations Conference on Environment and Development (UNCED)* / introd. And commentary by S. P. Johnson. Graham and Trotman (eng).
- Zajcev, V. S. (2019). Staly`j rozvy`tok personalu promy`slovy`x pidpry`emstv: problemy` ta rishennya [Sustainable staff development of industrial enterprises: problems and solutions]. *Ekonom. visn. Donbasu*, 2, 206–214. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2019_2_28 (ukr).

SZKOLENIE ZAWODOWE SPECJALISTÓW W DZIEDZINIE EKONOMII W KONTEKŚCIE GLOBALNEGO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Sysojew Ołeksij, kandydat nauk ekonomicznych,
kierownik działu licencji i akredytacji,
Międzynarodowy Uniwersytet Kijowski, ul. Lwowska, 49, 03179 Kijów, Ukraina,
4998858@gmail.com

Artykuł uzasadnia pilną potrzebę unowocześnienia szkolenia zawodowego przyszłych specjalistów, w szczególności ekonomistów, w kontekście zadań globalnego zrównoważonego rozwoju; uzasadnienie zostało przeprowadzone na podstawie analizy problemów globalnego zrównoważonego rozwoju, zadań, które powstały przed edukacją, jako ważnego czynnika wpływającego na zrównoważony rozwój.

Z analizy naukowej problemu wynika, że autorzy omawiając problem, często skupiają się na kwestiach środowiskowych, kwestiach gospodarowania zasobami i kwestiach ekonomicznych, czasem na czynnikach demograficznych. Uwzględniając wyjątkowe znaczenie aspektów środowiskowych i ekonomicznych, wpływających na globalny zrównoważony rozwój, autor uwzględnia: działalność instytutu edukacji, realizację jego wiodącej funkcji prewencyjnej — szkolenie specjalistów w zakresie przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju w ich działalności zawodowej. Edukacja to znaczący potencjał zrównoważonego rozwoju społeczeństwa. Jej rolą jest przewidywanie, kształtowanie i rozwijanie przez całe życie kompetencji zawodowych przyszłych specjalistów, kształtowanie energooszczędnego stylu działalności zawodowej. W dużej mierze dotyczy to szkolenia zawodowego specjalistów sektora gospodarczego, ponieważ większość globalnych problemów środowiskowych, które utrudniają zrównoważony rozwój, ma korzenie ekonomiczne. W takich warunkach istnieje potrzeba unowocześnienia szkolenia specjalistów, w szczególności ekonomistów, w kontekście zadań globalnego zrównoważonego rozwoju.

Stwierdzono, że rozwiązywanie problemów globalnego zrównoważonego rozwoju w edukacji powinno obejmować: rozwój kultury ekologicznej uczniów i studentów, ekologizacja szkoleń w szkołach średnich i wyższych, w systemie podyplomowego kształcenia specjalistów; badanie przez przyszłych specjalistów najnowszych technologii i metod zapobiegania katastrofom ekologicznym; wprowadzenie nowych kierunków doskonalenia zawodowego specjalistów; wprowadzenie na Ukrainie szkoleń specjalistów ds. gospodarki cyrkularnej (gospodarki ekologicznej, gospodarki o obiegu zamkniętym).

Słowa kluczowe: edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju; globalny zrównoważony rozwój; specjaliści ds. gospodarki cyrkularnej; specjaliści w dziedzinie ekonomiki.

PROFESSIONAL TRAINING OF ECONOMIC INDUSTRY SPECIALISTS IN THE CONTEXT OF GLOBAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Sysoev Alexey, Ph.D in Economics, Head of the Licensing and Accreditation Department, Kyiv International University, 49 Lvivska Str., 03179 Kyiv, Ukraine, 4998858@gmail.com

The article substantiates the urgent need to modernize the training of future professionals, in particular economists, in the context of global sustainable development; the substantiation is made on the basis of the analysis of problems of global sustainable development.

The scientific analysis of the problem shows that the authors often focus on environmental and resource-economic issues, sometimes on demographic factors, while covering the problem. Among the factors influencing global sustainable development, the author includes: the activities of the Institute of Education, the implementation of its leading preventive function — training professionals to comply with the principles of sustainable development in their professional activities.

Education is a significant potential for sustainable development of society. Its role is to predict, form and develop throughout life the professional competence of future professionals, to develop an energy-efficient style of professional activity. To a large extent, this applies to the training of professionals for the economic sector, as most of the global environmental problems that hamper sustainable development have economic roots. Under such conditions, there is a need to modernize the training of specialists, in particular economists, in the context of the tasks of global sustainable development.

It is concluded that solving the problems of global sustainable development in education should include: development of ecological culture of pupils and students, greening of educational courses in secondary and higher education institutions, involving students in the system of postgraduate education; investigation of the latest technologies and methods of prevention and prevention of ecological catastrophes; introduction of new directions of professional training of specialists; introduction of specialists' training in circular economy (green economy, closed cycle economy) in Ukraine.

Keywords: education for sustainable development; global sustainable development; specialists in circular economics; specialists in the economic field.

Стаття надійшла до редакції 15.07.2020

Прийнято до друку 24.09.2020